

ZAJĘCIA EDUKACYJNE:

EDUKACJA PRZEZ SZACHY

NAUCZYCIELE PROWADZĄCY:

mgr Mariola Szymańska-Kukuczka

I. Informacje ogólne

1. Ocenianiu podlegają osiągnięcia edukacyjne ucznia, tj. poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania.
2. Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia. Dostosowanie wymagań określone jest w Indywidualnych Programach Edukacyjno-Terapeutycznych lub w arkuszach dostosowania wymagań edukacyjnych przygotowanych na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.
3. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie mu informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.
4. Oceny bieżące ustala się w stopniach według następującej skali:
  - 1) stopień celujący (cel) – 6 – uczeń posiadał wiedzę i umiejętności wykraczające poza program, biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami,
  - 2) stopień bardzo dobry (bdb) – 5 – uczeń opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem,
  - 3) stopień dobry (db) – 4 – uczeń stosuje poprawnie wiadomości, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania,
  - 4) stopień dostateczny (dst) – 3 – uczeń opanował minimum programowe,
  - 5) stopień dopuszczający (dop) – 2 – uczeń ma braki w opanowaniu minimum, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy w czasie dalszej nauki,
  - 6) stopień niedostateczny (ndst) – 1 – uczeń nie opanował minimum wiadomości i umiejętności i braki uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy, uczeń nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności.
5. W trakcie oceniania bieżącego przy stopniach dopuszcza się dopisywanie znaków: „+”, „-”, „=”.
6. W ocenianiu bieżącym dopuszcza się stosowanie znaków i skrótów:
  - 1) „zw” – zwolniony z danej aktywności,
  - 2) „us” – usprawiedliwiony,
  - 3) „np” – nieprzygotowany,
  - 4) „nb” – nieobecny,
  - 5) „+” – dodatkowa aktywność,
  - 6) „-” – brak (np. zeszytu, podręcznika, zadania, stroju gimnastycznego itp.).
7. Dopuszczane formy oceniania wiedzy i umiejętności uczniów to:
  - 1) sprawdziany,
  - 2) kartkówki,
  - 3) rozgrywki szachowe – sprawdzian umiejętności

- 4) zadania domowe,
- 5) odpowiedzi ustne,
- 6) aktywność na lekcji,
- 7) ćwiczenia realizowane podczas lekcji,
- 8) wykonywanie dodatkowych zadań,
- 9) udział w konkursach przedmiotowych.

8. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z prac pisemnych, o których mowa w ust. 7 pkt. 1 i 3; w pozostałych sytuacjach decyzję o możliwości poprawy oceny podejmuje nauczyciel. Oceny niedostateczne z prac pisemnych należy poprawić pisemnie w terminie **30 dni**, od dnia wpisania oceny do dziennika.

2. Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych

Uczeń może otrzymać ocenę wyższą (na koniec roku) od proponowanej, jeżeli:

Na wniosek ucznia lub jego opiekunów prawnych, przed konferencją klasyfikacyjną, uczeń może poprawić proponowaną przez nauczyciela ocenę klasyfikacyjną. Termin sprawdzianu i jego zakres ustala nauczyciel w porozumieniu z zainteresowanym uczniem (i w razie potrzeby z jego opiekunami prawnymi). Uczeń zobowiązany jest poprawić te pisemne prace klasowe, z których otrzymał ocenę niższą niż oczekiwana przez niego ocena klasyfikacyjna. Stopień trudności sprawdzianu winien odpowiadać wymaganiom edukacyjnym na tę ocenę klasyfikacyjną, którą uczeń chciałby uzyskać.

3. Sposób oceniania prac pisemnych

Prace pisemne (sprawdziany, testy, kartkówki) oceniane są według skali procentowej:

OCENA	PROGI PROCENTOWE
celujący	99 - 100
bardzo dobry	88 - 98
dobry	75 - 87
dostateczny	50 - 74
dopuszczający	31 - 49
niedostateczny	0 - 30

W ocenach cząstkowych istotne są następujące elementy:

1. Sumienne odrabianie zadań i **dokonywania poprawy ćwiczeń i sprawdzianów.**
2. Staranne prowadzenie ćwiczeń .
  - kolorowanie obrazków w ramkach,
  - nauka i pokolorowanie informacji w „ dymkach”
3. Aktywna gra w szachy na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych.

- rozegranie w klasie meczy na punktację 0 (ocena 1) lub 1(ocena 6)- mistrzostwa klasy,
  - udział w mistrzostwach klas III, mistrzostwach szkoły i międzyszkolnych umożliwia otrzymanie dodatkowej oceny celującej
  - Mistrz i wice mistrz klasy może mieć ocenę celującą na koniec roku.
4. Sprawdziany wiadomości zaliczone w 50% wymaganej punktacji.
- by otrzymać ocenę dobrą (4) trzeba mieć 75% pozytywnych odpowiedzi np. 30/40punktów.
  - Sprawdziany (ocena 1 lub 2) trzeba bezwzględnie poprawić na dodatkowych zajęciach.

Kryteria końcowego oceniania .

	Treści nadprogramowe	Opanowanie materiału	sprawdziany	Turnieje i rozgrywki	Zeszyty ćwiczeń	Zadanie domowe	aktywność
ocena celująca: 6.							
Uczeń reprezentuje szkołę na różnych turniejach międzyszkolnych.	Uczeń wykazuje wiedzę ponadprogramową	Uczeń w 100 % opanował materiał	Otrzymuje celującą lub B dobrą ocenę	Jest mistrzem klasy lub szkoły, bierze udział w mistrzostwach	Starannie prowadzi zeszyt ćwiczeń	Zawsze ma dobrze zrobione zadanie domowe	Jest aktywny na lekcji
ocena bardzo dobry: 5.	Bierze udział w dodatkowych zajęciach.	Uczeń w 100 % opanował materiał.	Jego sprawdziany są oceniane pozytywnie.	Potrafi grać w szachy i w praktyce stosuje poznane zasady i reguły gry szachowej. Bierze udział w rozgrywkach klasowych.	Ma prawidłowo prowadzone ćwiczenia i cechuje się kreatywnością.	Zawsze ma zrobione zadanie domowe .	Jest aktywny na lekcji
ocena dobra: 4.	Sporadycznie uczestniczy w zajęciach z kółka szachowego	Uczeń w 75% opanował przerobiony materiał	W przypadku złej oceny ze sprawdzianu jest on poprawny.	Bierze z powodzeniem udział w rozgrywkach szachowych klasowych i szkolnych	Ma staranie wypełniane ćwiczenia	Uczeń potrafi samodzielnie dokonać poprawy zadania domowego .	Jest aktywny
ocena dostateczna: 3.	Poprawia oceny na kółku szachowym	Uczeń w 50% opanował materiał.	Potrafi poprawić sprawdzian .	Umie grać w szachy i zna wszystkie zasady rozgrywek szachowych.	Ma prawidłowo uzupełniane ćwiczenia .	Robi i poprawia zadania domowe.	Uczestniczy w lekcji
ocena dopuszczająca: 2.	Poprawia oceny na kółku szachowym.	Uczeń w 31 % opanował materiał.	Poprawia wszystkie sprawdziany przy nauczycielu.	Bierze udział w rozgrywkach klasowych i umie poprowadzić partię szachów- zna podstawowe ruchy szachowe.	Stara się sumiennie uzupełniać ćwiczenia	Robi i umie poprawiać zadania domowe	Uważa na lekcjach i stara się pracować na lekcjach
ocena niedostateczna 1.	nie przewiduje się.						

Wymagania do przedmiotu „Edukacji przez szachy”:

I rok nauczania:

1. Uczeń zna nazwy poszczególnych bierki, rozpoznaje ich symbole graficzne i potrafi prawidłowo poruszać nimi po szachownicy.
2. Uczeń potrafi prawidłowo ustawić bierki w pozycji wyjściowej na szachownicy.
3. Uczeń przestrzega podstawowych zasad gry (dotknięta idzie, mat kończy partię, wymiana, itp.).
4. Uczeń zna pojęcia szachowe (szach, mat, pat, roszada). Potrafi rozpoznać i prawidłowo ustawić ich przykładowe pozycje na szachownicy oraz zna związane z nimi zasady szczególne.
5. Uczeń potrafi prawidłowo rozgrywać debiut (rozpoznaje centrum, potrafi opanować je pionami, harmonijnie wyprowadzać lekkie figury oraz zabezpieczyć króla roszadą).
6. Uczeń zauważa, kiedy jego bierki są atakowane, potrafi je obronić, przeciwdziałać stratom i kontratakować.
7. Uczeń potrafi zamatować króla.
- 8.. Uczeń potrafi szukać rozwiązań prostych zadań szachowych.

II rok nauczania

1. Uczeń potrafi prawidłowo rozgrywać debiut i obronić się przed podstawowym pułapkami debiutowymi.
2. Uczeń potrafi prawidłowo zamatować wieżą i hetmanem lub hetmanem, nie popełniając błędów – nie dopuszcza do pata.
3. Uczeń potrafi prawidłowo rozgrywać podstawowe końcówki pionkowe (potrafi zrealizować przewagę i doprowadzić pionka do pola przemiany, jako strona słabsza potrafi skutecznie przemianie przeciwdziałać).
4. Uczeń bezbłędnie odnajduje na szachownicy wskazane symbolami pola, potrafi je nazwać i zapisać. Zna zasady turniejowe.

Wymagania i dostosowania dla dzieci z opiniami i orzeczeniami - do przedmiotu „Edukacji przez szachy”:

Uwzględniając zalecenia orzeczenia zmienia się zakres wymagań a program dostosowany jest do możliwości ucznia. Zakres koniecznego opanowania materiału to 31% całości podstawy programowej. Opanowanie 25% materiału to ocena dobra a 20 % to ocena dostateczna.

I. Wykorzystanie i rozwinięcie mocnych stron:

- zadawanie ciekawych zadań szachowych o mniejszym stopniu trudności, ale z ciekawymi motywami matowymi (końcówki),
- ćwiczenie innych gier na szachownicy

II. Wyrównywanie trudności poprzez edukację przez szachy:

- ćwiczenie podporządkowania się zasadom i regułom w rozgrywkach szachowych,
- nauka reguł wygrywania partii szachowych,
- granie dla satysfakcji i przyjemności.

III . Poprzez zabawę – gry szachowe :

- ćwiczenie pamięci i uwagi,
- rozwijanie umiejętności pokonywania trudności
- trening umiejętności społecznych : wygrywanie i przegrywanie,

W przypadku dzieci z dodatkowymi zaleceniami w ocenianiu będą brane pod uwagę zaangażowanie na lekcji i sumienne odrabianie zadania domowego.